

Ylä-Savon yhteiset hallitusohjelmataavoitteet 2027

Kunnanhallitus 31.8.2026 § 167
274/00.01.05/2026

Valmistelija

kunnanjohtaja Henri Ruotsalainen, 040 488 3011, henri.ruotsalainen@lapinlahti.fi

Ylä-Savon kunnat ovat valmistautumassa tulevaan vaalivuoteen 2027 yhteisillä hallitusohjelmataavoitteilla. Kevään 2026 aikana on pidetty yhdessä kuntien, elinkeinoelämän ja oppilaitosten kanssa työpaja, jonka pohjalta kuntajohtajien tulevaisuustyöryhmä on yhdessä konsultin kanssa työstänyt tavoiteohjelmaa. Ohjelmanrunkoa käsiteltiin myös YSAOn Yhdessä-verkoston kumppanuuspöydässä toukokuussa. Kuntajohtajien esitys viimeisteltiin 12.6.2026 kokouksessa työpajojen ja palautteiden pohjalta. Lisäksi tavoitteissa on huomioitu Pohjois-Savon liiton maakunnalliset hallitusohjelmataavoitteet, joita kunnissa myös tuetaan.

Hallitusohjelmataavoitteiden teemaksi on nostettu "YLÄ-SAVO - KÄTKÖSTÄ KÄRKEEN" ja tavoitteet kiteytyvät kolmeen kasvuteemaan:

1. Kasvu syntyy ihmisistä
2. Kasvu syntyy luonnonvaroista
3. Kasvu syntyy markkinoille menosta

Teemakohtaiset tavoitteet ovat:

1. Kasvu syntyy ihmisistä teemassa Ylä-Savo tavoittelee:
 - Itä- ja Pohjois-Suomen korkeakoulujen yhteistyötä
 - alueen yritysten kanssa DI- jatekniikan koulutuspolkujen luomiseksi Ylä-Savoon, sekä kohdennettua valtionrahoitusta alueellisiin ohjelmiin.
 - Alueen ammatillisten oppilaitosten toimintaedellytysten kehittämistä erityisesti huoltovarmuuskriittisillä aloilla.
 - Joustavia työperäisen maahanmuuton käytäntöjä ja alueellista päätäntävaltaa, Ylä-Savo ilmoittautuu kansalliseksi kokeilualueeksi.
 - Julkisen TRL 4-7 -rahoituksen vahvistamista, teknologioiden kehittämiseksi innovaatioista valmiiksi ratkaisuiksi.
2. Kasvu syntyy luonnonvaroista -teemassa Ylä-Savo tavoittelee:
 - Alueen elintarvikeklusterin alkutuotannon kannattavuuden parantamista, Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP)-rahoituksen ja huoltovarmuusstrategian on tunnistettava Ylä-Savon kansallisesti merkittävä rooli maidon- ja lihantuotannossa. Kannattavuudenvarassa voidaan rakentaa kestävästi myös ruokavientiä.
 - Puhtaan siirtymän investointien aktiivista edistämistä, Ylä-Savossa on merkittävä potentiaali tuuli- ja aurinkovoiman rakentamisessa sekä puhdasta energiaa hyödyntävien investointien vauhdittamisessa.
 - Riittäviä panostuksia luontomatkailun perusinfraan ja reitteihin, kansallispuistot ja retkeilyalueet ovat kansainvälisen elämysliiketoiminnan kasvualusta.
 - Biokaasun käytön lisäämistä ja markkinoita luovaa regulaatiota, kotimainen biokaasu vahvistaa huoltovarmuutta, omavaraisuutta ja pitää energiaeurot kotimaassa
 - Kestävää metsäpolitiikkaa, metsien kestävä käytön mahdollisuus on tärkeää kotimaisen metsäteollisuuden kilpailukyvyille sekä haja-asutusalueiden työllisyydelle.
3. Kasvu syntyy markkinoille menosta -teemassa Ylä-Savo tavoittelee:
 - Iisalmi-Ylivieska-radan perusparannusta, välityskyvyn parantamista sekä kaluston uusimista, päätetään tarvittavasta rahoituksesta siten, että kohtauspaikat ja raidetekniikka voidaan ajantasaisesti toteuttaa jatkokehityksen suunnittelu. Näin kahden TEN-T-käytävän yhdistävän poikittaisradan potentiaali saadaan täysimääräisesti alueen

elinkeinoelämän - jasotilaallisen liikkuvuuden - käyttöön. Kiskobussiliikenteen käynnistäminen modernilla kalustolla tulee käynnistää

- Savon radan nopeuttaminen, välityskyvyn parantaminen ja kaksiraiteisuuden suunnittelun edistäminen, Savon radan asema Itä-Suomen merkittävänä kuljetusväylänä tulee huomioida hallituksen rahoituspäätöksissä.
- VT5 Siilinjärvi- Iisalmi-Kajaani -osuuden suunnittelun käynnistämistä jaohituskaistojen rahoitusta, osana itäisen Suomen maakuntien yhteistä VT5-kokonaisuutta. Valtaväylästä saadaan täysi ilo ja kannattavuus irti vain, jos se on kunnossa koko matkaltaan.
 - o Rahoituksen edistäminen
 - Valkeinen - Taipale (Nerkoon kohta)
 - o Suunnittelukohteeksi saaminen
 - Siilinjärvi - Alapitkä
 - Soinlahti - Sukeva, erityisesti Linnaportin liittymä
- Alemman asteen tieverkon kunnostusmäärärahojen tason nostoa. Biopohjaisen energian sekä metsäteollisuuden raaka-aineiden sekä maataloustuotteiden kuljetukset sekä sotilaallinen liikkuvuus vaativat toimivaa alempaa tieverkkoa.

Ylä-Savossa yhdistyy globaali huipputeknologia ja korkean lisäarvon vienti harvaanasutun Suomen luonnonläheisyyteen. Molemmista voi syntyä uutta kasvua - ja Ylä-Savossa veroeurolla on poikkeuksellisen suuri vipuvaikutus. Tiukkoina aikoina panokset on suunnattava oikein. Ylä-Savossa investointi saadaan kannattamaan - todistetusti.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

hyväksyä Ylä-Savon yhteiset hallitusohjelmataavoitteet ja

toteaa niiden olevan pääsääntöisesti yhdenmukaiset Lapinlahden kunnan edunvalvontataavoitteiden kanssa.

Päätös

Kunnanhallitus päätti

hyväksyä Ylä-Savon yhteiset hallitusohjelmataavoitteet ja

toteaa niiden olevan pääsääntöisesti yhdenmukaiset Lapinlahden kunnan edunvalvontataavoitteiden kanssa.

Kunnanhallitus katsoo, kuitenkin että Kasvu syntyy markkinoille menosta -teema tulee nostaa ykköseksi.